

279 957

ȘCOALA NOASTRĂ

Revistă lunară de educație, cultură profesională
și afirmare națională a Asociației Învățătorilor Secția Sălaj

== Anul XVII. — Zălau, Mai 1940. — Nr. 9. ==

C U P R I N S U L :

<i>Simion Oros</i> : O aniversare	393
<i>Gh. Corniș-Pop</i> : Sugestii foarte actuale	396
<i>Leontin Filip</i> : Sf. Ioan Bosco, educator al tineretului	399
<i>Gh. Hobjilă</i> : Impozit pe burlaci	403
<i>Nic. Roș.</i> : Fragmentarium	408

PAGINA GRĂDINEI DE COPII

<i>Sanminaura</i> : Crâmpiei de veselie	411
---	-----

PAGINA JURIDICĂ

<i>Dr. Ionel Ciobanu</i> : Condica proceselor învățătoresți . .	416
---	-----

CĂRȚI — REVISTE

Ideologia literară poporanistă. (423). — *Gândirismul. Istoric. Doctrină. Realizări.* (426). — *Vitrina Revistelor.* (429). — *Cu privire la revista „Școala și Viața.”* (430). — *Buletinul Cărții.* (431).

CRONICĂ — INFORMAȚIUNI

Festival Străjeresc. — *D. T. Iacobescu Președ. As. Gen. a înv. la Zălau.* — *Pentru conducătoarele dela grădinile de copii.* — *Ședința organelor de control.* — *Membrii corp. did. nu pot ocupa două funcțiuni.* — *Nou consilier regal.* — *Vinderea fierului vechiu.* — *Armonizarea salariilor.* — *Transferări.* — *Rectificare.* — *Pentru conducătoarele dela grădinile de copii din Județul Sălaj.*

Buletinul Inspectoratului Școlar Județean

Poșta Redacției

ȘCOALA NOASTRĂ

**Revistă lunară de educație, cultură profesională și
afirmare națională a Asociației Învățătorilor din Sălaj.**

Apare la 25 a fiecărei luni, cu excepția lunilor Iulie și August

Redactori: Gh. Corniș-Pop și I. Ardeleanu Senior

Administrator: Macedon Olariu

Secretar de redacție: Simion Oros

Abonamentul 100 Lei pe an pentru învățători;

260 Lei pentru școli și instituțiuni

Manuscrisele se trimit redacției până la data de 10 a fiecărei luni

Manuscrisele trimise redacției nu se înapoiază

Articolele trimise vor fi scrise cu îngrijire, scurte și numai pe
o singură pagină

Cărțile și revistele primite la redacție se vor insera în revistă

Articolele trimise pentru publicare se vor înainta pe adresa:

Gheorghe Corniș-Pop înv. Jibou—Sălaj

Informațiuni de ordin administrativ se cer:

Olariu Macedon înv. Unguraș—Sălaj

Orice reclamații se adresează secretarului de redacție, Zalău

— Rugăm revistele să accepte schimbul

ȘCOALA NOASTRĂ

REVISTA LUNARĂ DE EDUCAȚIE,
CULTURĂ PROFESIONALĂ ȘI AFIRMARE NAȚIONALĂ
A ASOCIAȚIEI INVĂȚĂTORILOR SECȚIA SĂLAJ

Anul XVII - Nr. 9 - Mai 1940.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Institutul de Arte Grafice „Luceafărul” Zălau

O ANIVERSARE

E lucru cert că vremea se scurge mereu, pe neobservate chiar și nimeni nu poate să pună obstacole acestei scurgeri lente, dar sigure.

Vremea nu are sfârșit, numai viața noastră este redusă, cu o limită fixă, dela individ la individ. De aceea, atât omul singuratic, individul, cât și societatea, zi cu zi, ceas cu ceas, mereu clădește, nici odată nu sunt mulțumiți cu ceea ce au și cât au, cu ceea ce au făcut și cât au făcut, ci într'una adaogă la ce a fost, la ce au făcut, ca opera lor să crească încontinuu, să se ridice cât mai sus, să se desvolte cât mai bine, în fiecare zi.

Aceasta desvoltare, aceasta ridicare a operei omenești se numește : *progres social*.

Progresul social îl putem afla și verifica pe orice teren, la orice breaslă de muncitori: intelectuali sau manuali.

Dar progresul este cu atât mai mare cu cât acela este urmarea muncii, nu atât a individului singuratic, cât mai vârtos al unei colectivități. Unde-i unul nu-i putere... și... mai mulți ochi mai multe văd...

Temeinicia progresului, fie din orice domeniu, se bazează pe creațiunile solide ale trecutului, pe munca acelor care au fost, și aceasta muncă, această creațiune a trecutului trebuie să fie strâns legată cu prezentul, căci numai în acest fel va da viitorului o operă desăvârșită, cu adevărat reală și bine-făcătoare tuturor.

E dela sine înțeles că omul, dela facerea lumii începând, a nizuit să producă ceva, pentru sine și pentru alții: pentru obște. E în firea omului ca să cerceteze mereu, să născocască și să afle necunoscutul: calea și mijloacele care duc la

o viață mai sigură, mai liniștită și cu mai puține griji materiale: la bunăstare, la fericire. Tendința de a cunoaște toată structura edificiului social, în toate amănunțele, se manifestă printr'o lucrare continuă a omului, lucrare, care a început odată, dar care nu poate să aibă sfârșit niciodată. Folosul real al acestei munci asidue, dar totodată și continuitatea ei, revine aceluia care ne vor urma. Aceasta o dictează legea firii: omul, individul, se sfârșește, opera lui însă trece din generație în generație, progresând.

În consecință, datoria noastră, a aceluia care trăim prezentul, este ca să cercetăm cătuși de puțin trecutul, să căutăm și să aflăm vredniciile aceluia antecesori ai noștri, cari în timpuri de restriște, de grele încercări de rezistență, cu gând curat, cu dor de muncă, cu suflet românesc și cu jertfirea de sine, în clipe de desnădejde, au ținut aprinsă flacăra nădejzii unui viitor mai bun, al unui viitor cu deplina strălucire a faptelor ce se vor săvârși.

Dacă omul, individul, are un scop pe acest pământ, nu mai puțin este adevărat că și organizațiile diferitelor bresle, compuse tot din oameni, din indivizi, și în special organizațiile învățătoreshti, au un scop, *un program de muncă: desăvârșirea unei munci, a unei misiuni, al unui ideal sublim.*

Pentru desăvârșirea acestei munci, a acestei misiuni, al acestui ideal al dascălilor, trebuie să ne alimentăm din realizările trecutului, cari, deși ni se par reduse, au fost rezultatul unor lupte continue și grele, pentru afirmare românească și națională, pentru drepturi de existență și pentru asigurarea rolului și locului cuvenit în societatea omenească.

Bazați pe aceste considerente, acum 70 de ani, mica pleiadă de dascăli, abia 40 la număr, dela școlile confesionale române din vicariatul Silvaniei, au pornit la drum spre un necunoscut, spre un ideal, pentru înjghebarea unei reuniuni profesionale, bineștiind că, respirați prin cele sate, departe unul de altul, nu mai pot face față obligațiilor ce apăsau și atunci asupra umerilor lor și nu puteau, individual, să ia lupta pentru afirmarea românească și pentru câștigarea de drepturi și menținerea lor, izolați, fără sprijin reciproc și fără o încurajare dela aceia cari erau în măsură s'o dea.

În lumina acestor adevăruri, dascălii români Sălă-

jeni, după consultări în prealabil, în anul 1870 hotărâsc în unanimitate înființarea: «Reuniunii Invățătorilor Români Sălăjeni» existentă și azi sub denumirea de: «Asociația Invățătorilor din jud. Sălaj», din care moment își începe și activitatea.

Șaptezeci de ani e o viață de om. În viața evoluției școlii românești și a dascălilor, e începutul unei ere numai, pentru o muncă constructivă și trainică; aceasta nu va avea sfârșit decât odată cu peirea neamului omenesc.

* * *

Pentru noi, cei de azi, împlinirea acestor 70 de ani, luptele ce s'au perindat în acest interval și rezultatele la care s'a ajuns, au o însemnătate deosebită. Pedeoparte pentru că putem să constatăm tenacitatea și caracterul pur românesc al acelor lupte, pe dealta, constatăm prezența în permanență a convingerilor conducătorilor drept călăuze până la realizarea programului de acțiune.

De aceea putem să înregistrăm, spre lauda și mărirea acelor trecuți la vecinicie, conducători și membrii, luptele aproape disperate, pentru menținerea numelui de «român» și «sufletului românesc» și «creștinesc» în organizație.

* * *

În ziua de 25 Mai 1940, se va comemora acest fericit eveniment: șaptezeci de ani de existență a organizației noastre profesionale. Se cuvine deci, ca toți aceia cari nu sunt chemați să stea de veghe la fruntariile Țării, să aibă obligația morală, ca prin prezența lor să ridice fastul adunării generale și de comemorare. Aceasta prezență a membrilor o dorim cu atât mai mult cu cât vom fi fericiți a avea în această zi, în mijlocul nostru, pe dnii: D. V. Țoni, subsecretar de stat la Ministerul Educației Naționale și Teodor Iacobescu președintele Asociației Gen. a Inv. din România.

Convins că nici unul nu va lipsi dela aceasta măreață adunare, vă zic: la revedere la Zălau.

Simion Oros.

SUGESTII FOARTE ACTUALE

Suntem în preajma adunării Asociației județene. De ani de zile luăm parte la acest eveniment — dacă nu spiritual, cel puțin statistic : să umplem locuri, să arătăm un număr îngroșat, pentru a fi bătători la ochi. Aceste adunări, prin repetare, prin felul cum au fost făcute, prin felul cum au fost ascultate și *schimbate în idei-forțe*, s'au banalizat, le-am banalizat noi, mai precis. Din întâlniri festive, din ocazii minunate de a ne însuși acel ciment al convingerilor, născut dintr'o trăire de câteva ore cot la cot, din acele debateri menite a pune ordine în răvășita viață spirituală a dascălului, din acele conferințe făcute cu scopul de a aduce ceva nou, de a întări șovăiri, de a prezenta în vileag concepții învățătorești, trăite, călitate în ani de grea muncă, ne-am ales cu ședințe șablonice, cu prezențe învățătorești neregulate, cu forfoteli în timpul adunării, cu somn dulce pe canapelele sălii, cu ciorovăeli, cu dezinteres față de tot ce se vorbește.

Să mi se ierte afirmația : aceasta a fost nota tuturor adunărilor învățătorești din ultimii ani. Iți venea greu să observi everestica desinteresare a dascălului, față de tot ceea ce constituia desfășurarea în timp a unei *ordine de zi*.

Așa cum se făceau aceste adunări, congrese, așa cum se observa lipsa celui mai mic profit spiritual de pe urma lor, erau absolut inutile ; constituiau, cel mult, o cheltuială în plus pentru participant. Mai mult însă : constituiau o umbră pe obrazul învățătorului nostru. Lumea străină ne judeca neseriozitatea, lipsa de înălțime sufletească, absența din zona în care puteam să facem ceva.

Cine a asistat la astfel de adunări — înafară de corpul didactic — a putut vedea limpede cum se înfiripă încă *una din notele de repetență* pe care ne-a dat-o societatea românească sau noi înșine.

Cari să fie motivele acestei situații? Să nu fie în stare învățătorul să-și susțină integral obligațiile față și într'o adunare profesională? Să fi decăzut până în halul acesta?

Găsesc următorul motive:

a) lipsa de prefacere faptică a tuturor așa ziselor conferințe cu revendicări, urmate de obișnuita moțiune, de unde explicabila desinteresare a corpului didactic;

b) lipsa complectă al unui simț al «destulului», al «realității», al aprecierii juste a situației, la aceia cari nu s'au obosit să repete mereu aceleași titluri, cu aceleași revendicări absolut zadarnice, de unde o desinteresare a corpului didactic ridicată la o putere oarecare;

c) lipsa de organizare minuțioasă a acestor adunări, cu o anumită obligativitate sancționată, cu o anumită disciplină prelungită până în ultimul moment al epuizării programului; deaici aceea impaciență pe la a doua jumătate a programului, deaici aceea neseriozitate a adunărilor, terminate cu cei câțiva dascăli prezenți, deaici acel apel S. O. S. de plecare a trenului, a autobuzului, de grabă etc.;

d) în locul acelor eterne *situații materiale și morale ale școlii și învățătorului*, rostite în vânt, — perpetuum-mobile verbal și scriptologic — lipsa unor conferințe cari să facă lumină în conștiința învățătorului, lucrute conștient, trăite, simțite și nu copiate din nu știu ce tratate pedagogice: deaici dezinteresul față de niște lucruri auzite, știute, cunoscute;

e) *ori* aceste adunări sunt prilejuri de studii, de felurite documentări și atunci se dă timp, totul se face cu răbdare, cu ordine, mai ales la ascultarea conferințelor, la discutarea lor, la discutarea diferitelor bugete și conturi, la propuneri; *ori* ele nu sunt altceva decât simple întruniri, simple prilejuri de a pierde vremea, de a afișa toalete, de a face escapade și atunci nu e nevoie de intercalarea chestiunilor cari cer seriozitate.

Desigur că mai sunt și alte cauze pe cari nu le-am notat; m'am mărginit la cele mai importante, acelea din cari decurg toate.

După cât se vede nu tocmai învățătorii, massa, sunt de vină, ci cu totul alți factori. Stă în puterea lor însă de a

schimba atmosfera acestor adunări, de a le vira pe altă cale, mai fructuoasă.

Trăim vremuri — dealtfel învățătorimea le-a trăit dela începutul nașterii primului dascăl pe scoarța pământului — foarte grele: sunt în joc numai hotare fizice de apărut cu arma, dar și hotare spirituale, circumscrieri de roluri, de valoare și loc în viața unui stat. Ca să ne putem ridica în ochii opiniei publice, care, față de noi — am notat-o de atâtea ori — are anumite defecte de apreciere vizuală, ni se cere un singur lucru: *seriozitate*.

Dacă suntem ceea ce am moștenit din vremurile biblice: apostoli; dacă suntem sarea pământului, fundamente de renaștere națională, ființe absolut indispensabile în viața spirituală a unui stat; dacă suntem «Prăslea spiritual» ai societății, să ne comportăm în consecință; iar dacă nu suntem decât ceea ce material suntem, ceea ce de fapt suntem, jos fanfaronada, iluziile și masca de împrumut, impusă.

Și 'n primul și 'n al doilea caz, noi singuri trebuie să ne hotărîm valoarea vieții profesionale, după gradul de seriozitate prin care înțelegem să atacăm viața.

Pentru adunarea din acest an, rândurile de mai sus formează un minunat prilej de meditație.

Gh. Corniș-Pop.

SFÂNTUL IOAN BOSCO, EDUCATOR AL TINERETULUI

Prea puțin este cunoscută la noi activitatea depusă de Sfântul Ioan Bosco pentru educarea tineretului. În rândurile ce urmează, voi căuta să schițez, în linii generale, opera acestui mare sfânt, arătând ideile călăuzitoare în desăvârșirea operei sale. Don Basco și-a ales ca teren de activitate educarea și creșterea copiilor vagabonzi, părăsiți de lume, flămânzi și cari deja se află pe drumul ce duce la abisul îngrozitor al păcatelor. Acest om providențial pentru copiii nimănui, a rezolvat greaua problemă a săracilor, a prolețarilor, tocmai când ideile liberale ale timpului său voiau să aducă utopic, ireal, o fericire idilică pentru clasele muncitoare. Coborându-le cerul pe pământ, în care mai credeau în acele vremuri, Don Bosco rezolvă chestiunea practic, ingenios, așa încât impune însuși guvernului, care-l susține, fericirea cum o înțelegea el, în spirit evanghelic, etern și aduce ordinea și mângâierea creștină, de totdeauna, singura eficace, în clasa muncitorilor.

Ioan Bosco s'a născut la 1815 în Piemont, în cătunul Becchi. Sărac, în mijlocul munților, în acel Piemont udat de fluviul Padul, cu coline pline de vii bogate, cu un brâu de munți acoperiți cu zăpadă, cu lacuri minunate... Dar Becchi era cătunul celor săraci, celor cari munceau din greu și casa lui Ioan Bosco mai pierdu și pe tatăl, când Ioan avea numai doi ani. A avut fericirea să aibă o mamă admirabilă, care a strălucit ca un soare asupra tineretii sfântului. Cinstea și lauda lui este și a mamei sale și tot așa este cinstea și lauda tuturor mamelor cu adevărat creștine. Țărancă neștiutoare de carte, dar creștină, cu un bun simț și spirit de dreptate rar, l-a învățat să se roage prin fapte, și mai ales îl făcu să înțeleagă că ori și ce viață oricât de umilă ar fi ea, dacă e creștină, iubitoare de Dumnezeu, e cum trebuie să fie. Țărânașul dela Becchi crescă deci sănătos la trup și minte... plăcându-i viața dată

de Dumnezeu, dar cu o singură arzătoare dorință : să învețe carte, să ajungă preot.

Era foarte deștept, având o memorie fantastică... Era ceva mai mult... Ducându-se cu mama lui pe la iarmaroace, unde saltimbacii făceau tot felul de scamatorii, el le învață, având și agilitate fizică, și la el acasă aduna pe copiii satului făcând un fel de circ copilăresc, unde-i chema pentru a-i distra și unde apoi îi învăță catechismul și diferite acte de elevațiune. La vârsta de 9 ani, avu o viziune, când îi apăru Doamna vieții lui: Sfânta Maria ajutătoare și-l făcu să întrevadă care îi este, care îi va fi mai bine zis, cu toate obstacolele cari le va întâlni, drumul lui fixat... Să ajute, să cheme la el, să le mântue sufletele și să le dea un rost practic, să-i fixeze în viața activă pe toți copiii vagabonzi, părăsiți de părinții lor... pradă vițurilor de azi, focar de evoluție pentru mâine... Prea lung ar fi să înșirăm aci toate necazurile, toate lipsurile lui Don Bosco, până când în fine la 20 ani ajunse preot... Cu inima plină de durere, privea pe acei copii nefericiți, cari erau lăsați în voia soartei și pe cari avea să-i învețe și să le facă educație. Dar nici o operă mare nu se face fără jertfe și fără sacrificii. Așa a avut de îndurat multe neplăceri și Don Bosco din partea acelor cari nu-i înțelegeau chemarea. Mulți l-au crezut nebun și au voit să-l interneze în sanatoriu, dar s'au convins că el în adevăr e nebun, dar pentru Cristos. Don Bosco, așa-l cunoaște toată lumea, a fost singur, fără mijloace, fără niciun ajutor, afară numai de ajutorul lui Dumnezeu și afară de mijlocul spiritului umilinței și al dragostei față de idealul său. Prin încrederea mare în Dumnezeu și Maica Domnului nimic nu i s'a refuzat.

Sistemul ingenios al educației lui Don Bosco era ca în casa lui toți să se simtă cât se poate de bine. La început el însuși le-a pregătit mâncare copiilor, mai târziu a chemat pe mamă-sa să-i ajute. În scurt timp, casele lui Don Bosco au fost foarte căutate. Numărul elevilor săi se înmulțea foarte mult. Ca bază a educației sale i-a fost catechismul și totodată îi învăța să scrie și să citească. Le povestea istorioare frumoase în modul său de a fi totdeauna, îi conducea afară la câmp în frumoasa natură a lui Dumnezeu, la joc și la mișcare. Acolo muzica ocupa locul de cinste : copiii cântau cântece compuse de Don

Bosco. «Copiii nu trebuie să se teamă de educatorii lor, ci să-i iubească» a fost principiul lui Don Bosco. Dacă greșește ceva copilul, nu-l pedepsește imediat, ci-l lasă până mai târziu, până când a și uitat ce a greșit și numai atunci îl face atent la fapta sa — și atunci numai între patru ochi, — apoi îl provoacă ca el singur să-și aleagă pedeapsa; copiii și-aleg mai totdeauna bine pedeapsa și se silesc să nu mai greșască. Copiii nu sunt dojeniți, ci toată grija e pusă spre aceea ca fiecare să se cunoască pe sine și să se stăpânească. Metoda aplicată de el este «preventivă». Se întâmplă adeseori ca un elev, fără să intenționeze să comită o greșală, pentru care merită pedeapsă, însă dacă o voce prietenească l-ar fi făcut de mai înainte atent, atunci delicventul desigur n'ar fi căzut. Sistemul de a pedepsi poate înlătura disordinea, însă mai ușor corectează pe delicvent. Ușor uită copiii pedepsele aplicate de către părinți, însă cu greu cele din partea învățătorului. Sistemul preventiv îl face pe elev prietenul învățătorului, în care el vede un binefăcător care îi atrage atenția, căci îi vrea binele și-l scutește de neplăceri, de pedepse și desonorare. Sistemul preventiv îl face pe elev așa de prevăzător încât învățătorul poate să vorbească la inima elevului, chiar atunci când acesta are o ocupație ca membru însemnat al societății. După părerea lui Don Bosco, creșterea religioasă e un mijloc de mare însemnatate. Mărturisirea, sfânta împărtășanie și ascultarea deasă a sfintei liturghii sunt stâlpi unui institut de creștere, din care sunt de înlăturat amenințările și pedepsele. Don Bosco afirmă despre experiența lui următoarele: aproape de 40 ani mă ocup cu creșterea tinerutului, însă nu mi aduc aminte a fi aplicat o singură pedeapsă. Cu ajutorul grației lui Dumnezeu am realizat numai aceia ce mi-a fost datoră, ci tot ce eu am dorit chiar la acei copii dela cari omul nu s'a așteptat la nici un bine. Opera binefăcătoare a lui Don Bosco a fost încununată de cele mai strălucitoare succese. El vedea cu ochii, încă pe când trăia, rapida dezvoltare a instituțiilor întemeiate de dânsul. Casele lor de educație s'au răspândit repede în toate țările. Creșterea numărului sfinților unei societăți este și ea un indiciu despre sfințenia întemeietorului ei.

Dacă din vultur vultur naște și din stejar stejar răsare, atunci numai un sfânt poate inspira alți sfinți, precum numai

un dascăl harnic poate avea elevi distinși. Și așa e Don Bosco. Din societatea lui a răsărit o mulțime de suflete apostolice: Domenico Savio, un sfânt de 15 ani, Don Michele Rua, mâna lui cea dreaptă, Sora Maria Masarello întemeietoarea Salesianelor și alți mulți.

Aceasta a fost pe scurt opera mare realizată de neîntrecutul educator al tineretului, Sf. Ioan Bosco. S'ar putea scrie încă pagini întregi. Dar ce n'a făcut Don Bosco? Suflet irezistibil de simpatice... el făcea exerciții spirituale pe la închisori... și nu pleacă el oare o zi întreagă, fără pază, afară la câmp, cu toți copiii deținuți și se întoarce cu toți? Mângăiat de roadele unei munci binecuvântate, văzând opera sa dezvoltându-se tot mai tare, se retrage dela conducere. Chiar și pe patul de moarte însă lucra neîntrerupt.

Ce e drept, bogății n'a adunat, căci el însuși declară secerarului său: «Am rămas fără nici un gologan». Puterile lui se sleiau din ce în ce. Nu era nimic de mirare, după atâta muncă și veghere. În revărsatul zorilor ultimei zile din Ianuarie, viața lui se stinse liniștit, ca un apus de soare după o zi lungă de vară. Inmormântarea lui semăna cu a unui rege, iar în ziua de Paști 1934, odată cu închiderea Anului sfânt, a fost trecut în rândul sfinților.

Să dea bunul Dumnezeu, ca sfântul Don Bosco să fie de ajutor și mângăiere tineretului nostru sărac și lipsit de lucru și să servească de model pentru educatorii tineretului din zilele noastre, iar strălucita lui operă să se întindă tot mai mult pe suprafața pământului

Leontin Filip.

IMPOZIT PE BURLACI

Cei doi prieteni, Stan Vasiliu și Ionel Poponeț, discutau împreună lucruri mărunte, când Radu Potcoavă, prieten bun cu amândoi, intră pe ușa berăriei și se apropie de masa lor.

Părul involvurat, gesturile largi și desordonate, dovedeau o stare de spirit foarte agitată. Sigur că era posesorul unei știri extraordinare.

— Ce-i Radule, zise Ionel. Ce e ?

— O știre senzațională ! . . .

— Nu mai spune !

— Ceva, care ese din comun !

— Ci spune-o, frate, ce mai aștepti ?

— Cu toate că sunt sigur, că am luat-o dela o persoană demnă de încredere, știrea e atât de însemnată, că nu cutez s'o cred !

— Știi ce, dragă Radule ? Ori spui știrea și stai la masa noastră, ori n'o spui și atunci n'ai loc . . .

— Iertați-mă, fraților, dar sunt așa de tulburat, că . . .

— Ia mai bine o halbă și te liniștește ! Chelner !

— Vine !

— O halbă !

— Vine ! Vine !

După ce înghiți jumătate de halbă și se liniști, Radu zise :

— Știți, care-i noutatea ?

— Nu, spune !

— S'a votat legea pentru burlaci !

— Cum adică ?

— Cei ce nu se 'nsoară să plătească impozit !

— Și când s'a votat ?

— Acum două ore !

— Nu mai spune !

— Ca să vă convingeți, luați orice gazetă vreți. În ele veți citi cele spuse de mine!

Un băiat cu ziare tocmai intra.

— Evenimentul!

— Jurnalul!

— Ordinea!

Pe pagina întâia a fiecărui ziar, cu litere mari, erau scrise titlurile noului impozit.

— Vasăzică e adevărat!

— Ehe, zise Ionel Poponeț, legea asta s'a mai pus în discuție și prin anul una mie optsute șaptezeci și mai bine.

— Și dacă atunci nu s'a putut impune, crezi că nici acum...

— Știi ce, zice Stan Vasiliu, eu n'o să plătesc acest impozit!

— Pentru ce?

— Fiindcă mi-am pus de gând să mă 'nsor.

— Am mai auzit noi de astea!

— Vă spun, că mă 'nsor. Am găsit o fată tânără, modestă, harnică, fără pretenții.

— Cum o chiamă?

— Elena Drăgoi!

— Fata lui Dumitru Țimbalu.

— Intr'adevăr, fata nu-i urâtă, e tânără.

— Și mai ales brună gospodină!

— Căci, drept să vă spun, fraților, m'am săturat de burlăcie. Măine, poimâne împlinesc treizeci de ani și n'am înțeles nimica din viață. Aș dori să-mi făuresc un cămin, o familie. Să am nevastă, copii. Să știu că seara mă duc acasă la mine, unde să mă aștepte cineva cu iubire...

— Bine de tine, Stane! Ai parale, casă, moșie, ai bani la casa de economie, acțiuni, deci poți să-ți ții o femeie. Dar noi, ce ne facem? Din leafa mizeră, ce-o avem, de-abia ne putem duce viața de azi pe mâine. Nu-i destul că rabd eu prea adesea foamea? La ce s'o mai fac să sufere și ea. Drept să-ți spun, mă tentează și pe mine de multe ori gândul să am un copil, doi, să-mi zică tată și să-mi perpetueze numele. Dar, când mă gândesc la greutățile prin care am trecut și la viața pe care o duc eu, nu mă 'ndur să o mai ducă și urmașii

mei. De aceia zic : ferice de tine, Stane, că poți să-ți crezi un cămin.

— Asta-i visul meu. Și apoi femeia nunumai, că nu-i o greutate la casă. Privește la clienții cafenelii ăștia ! Ce credeți voi ? Pentruce au venit aicea ? Nouăzeci la sută, pun rămășag, că sunt aici pentrucă n'au un cămin, care să le umple timpul și golul sufletesc. Acasă nu pot sta singuri toată ziua. Nu au cu cine schimba o vorbă, cu cine să lucreze ceva. Aici, mai un prieten, mai o bere, mai o cafea, mai o partidă de table, un biliard, ca să treacă timpul. Nunumai că pierd banii și timpul, dar nu-și mai pot forma nici un ideal pentru viață. Uite, ce blazați sunt ! Sunt niște morți vii !

— Cam așa e !

— Unde mai pui, că pe lângă munca ta, este munca nevestei ! Chiar dacă n'are zestre, femeia e o avere prin ea însăși. Uitați-vă la amicul nostru Petre Ionescu. Când s'a căsătorit, ce era de capul lui ? Nimic ! Haina pe el, ca și pe noi acum, nu era haină ; viața nu-i era viața ! S'a însurat ? Pe dată s'a făcut altul ! Haina, haină ; casa, casă, viața, viață.

— Când te-aud vorbind astfel, dragă Stan, mai că-mi vine și mie gândul . . .

— Și mie !

— Fata lui Dumitru Țimbalu e modestă, frumoasă, tânără. Nu se ține de prostii, nu-i luxoasă, cărți nu joacă . . . am și vorbit cu tată-său. Ea îmi place, eu nu-i sunt urât . . . I-am și dat a înțelege și . . . sper că va primi să-mi fie soție . . .

— Atunci, noroc să dea Dumnezeu ! Să ne poțești la nuntă !

— Și la cumetrie !

* * *

Nu trecuse nici o săptămână dela această convorbire.

Cei doi prieteni, Radu Potcoavă și Ionel Poponeț se aflau la aceeași masă, cu halbele dinainte. Nici nu-și mai aduceau aminte de discuția de mai sus. Pe Stan nu-l mai văzuseră dela data de atunci. Impozitul pe burlaci, după ce făcuse mare vâlvă câteva zile, trecuse pe planul al doilea. Avea el să mai facă sgomot la aplicarea lui pe teren, dar până atunci mai va.

- Deodată, iată că apare Stan. Privea rătăcit prin cafenea.
- Salutare fraților!
  - Aaa! Salutare! De unde vii așa mahmur?
  - Nu-s deloc mahmur. N'am băut un strop!
  - Te vezi așa de melancolic!
  - De! melancolic sunt!
  - Nu te-am văzut de-o săptămână! Ce-ai făcut de atunci?
  - O! asta-i poveste lungă!
  - S'auzim!
  - Știți, că am vorbit de căsătorie acum o săptămână?
  - Ei! Da! Ei! ce-i?
  - Te-ai căsătorit?
  - Ferit-a sfântul!
  - Atunci?
  - Am cerut mâna domnișoarei Elena Drăgoi!
  - Cred că n'ai fost refuzat?
  - Ai dreptate! Părinții nu m'au refuzat. Fata...
  - Nici fata!
  - Așa dar?
  - Fata nu m'a refuzat, însă mi-a pus niște condiții.
  - Condiții...?
  - Da! condiții. Legea silește numai pe bărbați să se căsătorească. Femeile sunt scutite...
  - Și...?
  - Domnișoara Elena Drăgoi a prins mișcarea și de aceia mi-a pus niște condiții. Acum nu mai e ea cea de altădată.
  - Nu ni le poți spune și nouă?
  - Mai întâi mi-a spus, că ea nu se mărită fără zestre.
  - Să-i dea tatăl său!
  - Tatăl său n'are, că tot ce are trebuie să împărțească la cele șapte fete. Și ea nu vrea zestre mică, ci cât mai mare, ea să poată trăi cât mai independent, adică să poată face orice, fără ca eu să pot uza de dreptul meu de veto.
  - Incurcată chestie! Și...
  - Și fiindcă nu poate fi înzestrată de nimeni, îmi pune prima condiție: S'o înzestrez eu!
  - Tu?
  - Da eu! Să-i dau jumătate din avere...

— Și tu ce zici ?

— Stăi să vezi. A doua condiție : Să-i angajez bucătăreasă, fată în casă.

— Par'că n'am văzut așa ceva la tatăl său.

— N'are a face ! Așa a văzut ea la domnul Iosipescu, milionarul din colț.

— D'apoi ce ? Are ea milioane dela tată-său ?

— Uîți, că averea mea e de două milioane !

— Averea ta, nu a ei.

— Nu ți spusei, că trebuie să-i fac zestre jumătate din ea ?

— Are deci un milion zestre și pretenții în perspectivă.

Mai vrea . . .

— Ce mai vrea.

— Mai cere angajament în scris, că-i voi face cel puțin patru toalete pe sezon, că o voi duce în fiecare vară cel puțin două luni la munte sau la mare, că îi voi da bani pentru cărți de joc și curse, că nu-i voi cere să aibă copii.

— Și tu ce zici la toate astea ?

— Mă duc chiar acum să plătesc impozitul pe burlaci pe anul curent și pe doi ani înainte. M'am abătut pe aici să vă spun și vouă . . .

— Dacă-i așa, mergem și noi la percepție.

Gh. Hobjilă.

FRAGMENTARIUM . . .

Am avut și noi, Români, pe Calligula al nostru, în persoana Domnului Nicolae Mavrogheni (1786-90). Ura foarte mult clasa boerească. Probabil, ca orice parvenit, nu iubea pe ereditarii blazonului boeresc. Fiu de zidar, slugă la un bei turc, dragoman și 'n urmă Domn al Țării Românești. Frumoasă ascensiune. Probabil că fanariotismul era secolul ultra-democrat (în sensul porvenitismului prin bani).

Bălcescu scrie : «Spre ași arăta și mai mult disprețul său către aceasta aristocrație coruptă și egoistă, el adună într'o zi pe toți boerii și înaintea lor îmbracă cu caftan pe calul său de paradă numit Talavași, declarându-l boier și dându-i titlul de clucer mare».

BCU Cluj / Central University Library Cluj

* * *

Primul mare democrat, conștient, consecvent : Nicolae Bălcescu. Socialist pe terenul economic, poporanist mai bine zis, în sensul de mai târziu al «Vieții românești» a lui C. Stere.

... «luminând și ridicând poziția socială a claselor de jos, dându-le drepturi de o potrivă și îmbunătățind mult starea lor materială. Căci vai de acele nații unde un mic număr de cetățeni își întemeiază puterea și fericirea lor pe robirea gloatelor ! Ele pier !!» scriea cu litere de foc romanticul istoric, cu privire la noua viață de stat pe care o întrevădea.

Prietenul său, Kogălniceanu, dincolo de Milcov, va coborî, din seninătatea principiilor, în lumea faptelor, aceste dorințe.

* * *

Vorbe bătrânești, coborîte din bronzul veacurilor trecute :
«Când sosiră asupra noastră cumplite aceste vremuri de acum, de nu stăm de scrisoare, ci de grije și suspinuri și la acest fel de scrisoare gând slobod și fără valuri trebuiește, iară noi privim cumplite vremuri și cumpănă mare pământului nostru

și nouă“, Miron Costin. Ultimele cuvinte parcă s'au rătăcit din Eneida lui Virgiliu. Pe lângă cadența epopeică, rândurile acestea mai au și nimbul de adevăr veșnic: sunt isvorite dintr'o intuiție genială, sunt interceptate din locul unde s'au întâlnit numai odată coordonatele destinului românesc. Iată-l pe Miron Costin prezent și azi în viața noastră.

* * *

La baza marei reforme a împrumutării țăranilor, pregătită în decursul veacurilor prin frământări surde, prin ieșiri violente din pasivitatea tăcerii, prin râuri de sânge vărsate de cei lipsiți de pământ, stă, ca o mărturie de foc, actul «diplomatic» din 8 Iunie 1862: asasinarea lui Barbu Catargiu, purtătorul de cuvânt al conservatorilor latifundiari. Fapt tragic, pe care Istoria știe să-l repete în diferite momente și 'n diferite locuri, pentru a fundamenta cu sânge anumite acțiuni ale sale: frații Grachi, în vechea Romă.

Istoria însă nu stă pe loc. Pagină după pagină se umple, an cu an... 1907... prăbușire, din nou sânge, tot pentru pământ... 1918... un cuvânt regal șterge suferințele aducând speranțe... Apoi: împlinirea vremii... Și azi... nu e tocmai așa cum s'a așteptat să fie...

Legiuirile cu caracter revoluționar aduc perturbări mari în societatea în care sunt chemate să producă integrale transformări. Numai timpul le poate anihila forța de tulburare a apei vieții istorice, redându-le maiestatea și puterea unui «obiceiu al pământului».

La baza atâtor bunuri de cari ne bucurăm, câte jertfe, câte suflete de Ana zidite în câte mănăstiri! Progresul vieții omenеști — la fel războiului — pășește nepăsător peste cadavrele celor cari au oprit prăbușirea unor ziduri lipsite de spiritul vieții...

* * *

Citind «Cuvânt pentru deschiderea cursului de Istorie națională în Academia Mihăileană» de M. Kogălniceanu, punându-l în paralelă cu scrierile lui Bălcescu, trăgând o linie prin cronicarii Moldoveni și Munteni, ajungem la o concepție istorică, (specifică unui popor religios, a cărui viață națională se desfășoară în armonie, ba chiar în coincidență cu biserica): a) rolul Providenții în desfășurarea evenimentelor istorice;

(de aici, aproape fatalismul întâmplărilor, exprimat admirabil de Miron Costin: «Nu sunt vremurile sub om, ci bietul om sub vremuri»); dicton refnoit și pus ca motto pe scoarțele tomurilor de Istorie a Românilor, de către filosoful-istoric Xenopol; și b) la Bălcescu în special, învederat și la Kogălniceanu: Istoria nu este un studiu cu un scop în sine, cu o finalitate în căutarea și descrierea adevărului istoric, ci cu o finalitate în educația maselor. Istoria este un mijloc de promovare a sentimentului național. Invederarea unei concepții a Istoriei la Kogălniceanu, bazându-ne pe «Cuvântul» său ar fi foarte interesantă. Ar oglindi întregul veac XIX. românesc, din punctul de vedere al filosofiei istoriei.

Atât că, având doar o singură piesă, un singur punct, n'am putea determina, în spațiul gândirii, planul cugetării istorice a lui Kogălniceanu.*)

Nic. Roș.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

---

*) Dintr'un caiet, cu data: Ianuarie 1933.

CRÂMPEI DE VESELIE!

În apropiere, 4 sunete de clopot, urmate de alte 12, mai rari și mai groase, vesteau că ora de plecare acasă a sosit.

După ce și-au aranjat frumos șortulețele-uniformă și după ce le-a controlat îmbrăcămintea, «Doamna» le-a spus:

— Copilași, după masă la ora 3 vom pleca la pădure!

Un vulcan de bucurie fără margini a urmat, în timp ce pe fețele lor de ingerași, efectul acestei vești s'a arătat din plin.

— Dar să nu uitați, copilași, să vă aduceți ceva mâncare și pământul vostru de apă. Acum, cumiți și în ordine, să plecăm acasă.

Pe drum, perechi, perechi și pâlcuri, pâlcuri, micuții nu vorbeau decât ce vor face după masă, unde se vor duce și cum se vor juca, iar la casele lor, niciunul nu a uitat să împărtășească părinților vestea cea bună.

— Să-mi dai, mămico, mâncare, dar să-mi pui mai multă și pentru Floricuța, căci Doamna ne-a spus odată că la câmp și la pădure se mănâncă mai mult.

— Îți dau, drăguța mamei, dar să faci și tu ceva.

Ce să fac, mămicuțo dragă?

— Să te speli pe piciorușe, căci știi ce a spus tăticuțul: când mergi la drum, picioarele să fie foarte curate.

* * *

Mai precis ca oricând, la ora 3 fără 5 minute, curtea școlii era un adevărat furnicar și un freamăt, iar fix la ora anunțată, o dungă șerpuitoare de culori diferite, a eșit pe poartă, și în curând au părăsit și satul ca să între în pădure.

I-a primit umbra de carpen, ciripirile de păsărele. le-a urat bun sosit cucul și i-a îmbrățișat parfumul codrului.

Au dispărut, apoi, în marea de verdeață, înaintând câte 2 și ținându-se de mână, în urma Doamnei.

La un moment dat, când inimioarele celor din cap au fost străbătute de fiorul fășnirii unui iepure, deranjat din culcușul lui, ochii tuturor au rămas mirați de priveliștea ce li se înfățișa.

Intr'adevăr, pe jos, un covor alb din puful de plută, îți dădea impresia unui strat de zăpadă pe un decor verde; ai crede că este o pictură fantezistă și cu greu te-ai convinge că-i realitate.

Și mirarea tuturor a dăinuit și s'a accentuat când, la acest decor s'au adăugat floricelele câmpului, plutind, par'că, deasupra acestui alb, ca și nuferii pe apă.

— Doamnă, Doamnă, uitați ce flori frumoase și cât de multe sunt! Ne lăsați să culegem flori?

— Copilași, să mai mergem puțin, să găsim un loc bun de șezut, unde să ne odihnim, apoi vă las să vă jucați și să culegeți flori.

Au cotit la stânga, pe cărarea ce s'a apropiat de susurul unui pârâiaș, apoi, după ce au urcat o mică colină, le-a fost dat să aibă o nouă bucurie, o nouă surpriză; mărginită pe 3 părți de zidul carpenilor înalți, îmbrăcați cu haina primăverii, o poiană ovoidală, cu covor de verdeață, i-a poftit la doritul și binemeritul popas.

— Copilași, acum să vă odihniți puțin, să mâncați, pe urmă vom bea și apă, apoi ne vom juca.

— Și vom culege și flori, Doamnă?

— Da, dragii mei, veți culege.

S'au așezat pe iarbă, au mâncat, au întins păhărelele să și le umple cu apă din isvor, în timp ce o rază de soare, furișată printre crengi, îi învăluia cu căldura ei și le asculta zumzetul de albine, ce complecta, par'că, corul de păsărele.

Au pornit, apoi, să culegă flori, și-au umplut mânuțele cu aceste daruri ale naturii, ca pe urmă, încet, încet, și pe nesimțite, să formeze un cerc împrejurul Doamnei lor, să strângă acest cerc tot mai mult și să sfârșească prin a se îngrămădi pe lângă ea, z o lua de gât, de mâini, de rochie, a o acoperi cu buchețele.

— Și eu v'am adus...

— Și eu v'am cules...

- Florile aceste sunt dela mine...
- Eu am strâns numai din cele albastre...
- Eu am găsit și roșii...

— Toți ați cules flori frumoase, dragii mei ! Buchetul tău e frumos Victoraș, și al tău este frumos, Săndel. Și tu, Floricică, ai făcut un buchețel din surioare de ale tale. Vă sărut pe toți, dragi copilași !

Aceiași rază de soare admira acest tablou ; privea cum copilașii, pentru a doua oară îmbrățișau pe buna lor Doamnă, o strângeau de gât, îi sărutau mâinile, ca pe urmă, prinși în horă, să mărească din nou cercul, să se miște la dreapta, apoi la stânga, apoi înainte, apoi înapoi și să cânte.

Gânguritului lor s'a adăugat curând glasul cucului, care din pom în pom, din creangă, în creangă, a venit să asiste la acest nebănuit spectacol.

După ce soarele i-a îmbrățișat de rămas bun, a încetat și jocul, cu toate că micuții încă mai săreau.

— Copilași, acum puțină odihnă, după care să faceți câte un buchețel și pentru părinții voștri.

* * *

Când drumul Astrului Zilei a început să coboare spre Soare-Apune, rândul s'a format și a început să șerpuiască pe cărare, printre copaci, spre vârful altei coline.

Ajunși aci, s'au oprit să admire frumoasa panoramă ce se întindea departe, departe, până către zare.

— Vedeți, copilași, acolo jos, ca o seceră de lună, este comuna noastră. Uitați-vă, casa mai înaltă este judecătoria, acolo pe deal este castelul, iar mai jos, către dreapta, este biserica din fața școalei noastre. Mai la dreapta, unde iese fum, e gara, care, însă, nu se vede, căci este în vale...

— Doamnă, Doamnă, dar casa aceia dintre brazi, nu e așa că este casa D-Voastră ? Vai ce frumos se vede !

— Da, dragii mei, așa este ! Mai în fund, vedeți voi, acolo pe luncă, este Someșul, care curge spre stânga, până când iese din țara noastră.

— Doamnă, vă rog, dar acolo pe deal, ce se vede așa violet ?

— Acolo, Săndel dragă, sunt viile, acolo este și via

voastră. Mai spre noi, copilași, vedeți cimitirul și mai aproape sunt băile, iar aci jos este platoul unde am fost noi când surorile și frații voștri mai mari au sădit pomii.

— Acum, uitați-vă la dreapta. Acolo sus, pe dealul acela sunt foarte multe pietre și sunt scoici, ca acelea pe cari le avem noi.

— Dar de ce sunt scoici acolo pe deal?

— Pentru că de mult, tare de mult, pe acolo a fost o mare de apă.

— Apă?! Cum poate fi apă pe deal?

— Dragii mei, voi nu puteți înțelege acum aceste lucruri, dar le veți înțelege când veți fi mai mari.

Vedeți, copilași, acolo jos, un fum care se mișcă? Ia uitați-vă bine și spuneți ce vedeți

— Trenul, Doamnă, trenul acela de cărbuni! Vai ce mic se vede!

* * *

Acum, copilași dragi, e destul pentru ziua de azi. Să începem să coborâm, căci auziți cucurigul cocoșilor din sat. E târziu și să nu ne apuce seara pe drum.

Să mergem, deci, și să cântăm ceva.

Încet, încet, s'au apropiat de marginea pădurii, încet, încet, cucul s'a auzit tot mai departe.

S'au despărțit cu regret de parfumul codrului, de cîrîpitul păsărelelor, de covorul florilor, de susurul pârăiașului din vale și au ieșit la câmp.

— Doamnă, D-voastră ați spus că trebuie să mergem ca să nu ne apuce seara, dar aici par'că e mai lumină.

— Așa este dragă Doiniță, cu adevărat că aici e mai lumină, căci nu mai suntem în pădure, unde soarele pătrunde mai greu printre crengile copacilor.

* * *

Ajunși la școală, copilașii, în rugă curată, au mulțumit lui Dumnezeu și-au luat rămas bun dela Doamna lor și cu mânuțele pline de flori, s'au îndreptat spre casă, cu bucuria pe față, pentru ce au văzut și au făcut, căci și mintea lor fragedă a rămas încântată de frumusețile naturii, de mândra și frumoasa noastră țară, care în orice colțisor al ei, te încântă, te înveselește, te farmecă cu frumusețile ei.

S'au întors acasă la casele lor veseli și mulțumiți că au zburdat în voe, că au jucat, că au fost cu Doamna lor, căreia și de data aceasta i-au putut arăta cât o iubesc, cât le este de dragă.

S'au întors la casele lor, cu încredințarea că și părinților le va aduce bucurie când le va povesti pe unde au umblat și cum și-au petrecut.

Iar când pânzele nopții au început să se întindă pe pământ, când covorul de flori din pădure s'a urcat, par'că în înaltul cerului și s'a transformat în covor de stele, când din depărtare se auzea tot mai tare cântecul de dor al flăcăului ce venea dela arat sau din pădure, când liniștea a început să stăpânească ulițele și casele, copilașii, în pătuțul lor, dormeau și din când în când zâmbeau, în vis, trăind astfel mai departe, farmecul pădurii și veselia jocului din poiană.

Sanminaura.

CONDICA PROCESELOR INVĂȚĂTOREȘTI

D. Sabou Ioan—Meceniū. — Angajamentul învățătorilor din teritoriile alipite, cu populație eteroglotă. Condiții, forme și consecințe juridice.

Conf. art. 220 din Legea înv. prim., învățătorii cari funcționează în comunele cu populație eteroglotă și cari și-au luat angajamentul că vor servi cel puțin 10 ani în aceste localități, vor primi pe tot timpul cât vor funcționa la aceste școli, un spor de 50% din salariul normal ce li-s'ar cuveni; apoi, termenele de gradații se socotesc din 4 în 4 ani, iar stagiul cerut pentru înaintarea la gradul II. și I., li-se reduce cu un an. Invățătorii din aceste comune, vor putea fi împrietăriți cu câte un lot de 10 ha. colonizare, din terenurile disponibile.

Tabloul acestor comune, a fost întocmit de Min. Ed. Naț. conf. avizului Consiliului Insp. Gen. Școl. din Febr. 1939, fiind. publ. în Mon. Of. Nr. 201 din 1 Sept. 1939. Comuna Dv. intră în această zonă.

În ce privește procedura de îndeplinit, în vederea obținerii acestor privilegii legale, aflați următoarele:

a. Trebuie să înaintați Min. Ed. Naț. prin Insp. Școl. jud. și al Ținutului, — cerere timbrată de angajament;

b. Angajamentul propriu zis, luat față de Stat și semnat în fața notarului public;

c. Extrasul de naștere și eventual de căsătorie;

d. Procesele-Verbale de inspecții, în patru copii certificate. E vorba de toate inspecțiile făcute de organele de control începând cu 1 Sept. 1931, dacă ați mai funcționat în învățământ;

e. Veți mai întocmi și un tablou despre toate aceste Procese-Verbale de inspecții;

La sfârșitul acestui tablou, se va trece declarația Dv. că în intervalul de timp dela 1 Sept. 1931 — sau dacă ați

întroat mai târziu în învățământ, dela această dată — și până în prezent, în afară de inspecțiile trecute în tablou și a căror Procese-verbale se alătură în copii certificate, alte inspecții n'ați avut. Tabloul va fi controlat și vizat de Insp. Școl. județean.

Dupăce își va da opiniunea favorabilă Ins. Școl. jud., va trimite dosarul întreg Insp. Școl. al Ținutului, care va cere Min. Ed. Naț. acceptarea acestui angajament.

Odată angajamentul acceptat de Minister, veți beneficia automat de toate avantajile legale, putând cere și împrumutul dela Min. Agriculturii și Domeniilor, în baza unui certificat eliberat de Consilieratul Agricol județean, că în raza hotarului comunei Dv., se găsește rezervă de Stat.

După expirarea celor 10 ani de angajament, veți putea repeta aceiași procedură, pentru a se vedea de către organele școlare superioare, dacă mai meritați beneficiul favorurilor trecute?!...

BCU Cluj / Central University Library Cluj

D. B. S.—H. — Învățătorii absolvenți ai școalelor minoritare, nu pot fi transferați la școlile de Stat. În cazul dat fiind vorba de o învățătoare minoritară, care prin căsătorie cu un Român, a trecut la religia Statului, fiind nevoită a părăsi învățământul confesional, nu se poate admite transferarea la Stat. Deși a făcut examen de definitivat în fața unei Comisiuni de Stat, deși vorbește românește foarte bine și a fost notată cu bine la inspecțiile făcute de organele de control de Stat și în plus, că este de origine etnică română, totuși fiind absolventă a unei școli confesionale minoritare, nu se poate bucura de acest avantaj, întrucât nu este nici-un text de lege care să statueze această situație.

S'ar putea însă cere Min. Ed. Naț. — prin Dir. Inv. Prim. Part., — ca să admită o nostrificare a diplomei, printr'un examen de echivalare cu diploma absolvenților școalelor normale de Stat, cerând apoi numirea în Învățământul Primar de Stat.

S. I.—Căuaș. — Dacă un membru al Băncii populare „Învățătorul Sălăjan“, — care este persoană juridică, — a omis să achite cotizațiile pentru cazul de deces, poate să se bucure de aju-

torul bănesc prevăzut de «Regulamentul Societății de ajutor reciproc?»

În cazul când acel membru este pensionar și deci cotizația nu i-se poate reținea prin statele de salariu de către Inspectoratul Școlar, atunci membrul, conf. art. 8 din Regulament, este obligat să verse cotizația, Băncii, în termen de 30 de zile dela primirea avizului dela bancă sau dela luarea la cunoștință a avizului.

În cazul Dv. greutățile familiare desigur că înduioșează și, având în vedere că ați fost încunoștințată despre restanțele pentru cazurile de deces, fapt pe care-l confirmați prin cererea adresată d. Director al Asoc. de Învmormântare, cu regret vă încunoștințez, că vi-se aplică art. 6 din Regulament, care prevede, că : «Calitatea de membru și dreptul de ajutor se pierde fără a mai putea retrage cotizațiile vărsate, prin neplata cotizațiilor convenite în mod regulat, pentru fiecare caz».

Cum Dv. nu v'ați conformat prevederilor art. menționat mai sus, — legal — nu puteți beneficia de ajutorul bănesc pentru caz de deces, decât eventual pentru considerațiuni de umanitate și colegialitate.

D. Pop Sabin s. Inspector Școlar—Jibou. — Membrii corpului didactic primar însărcinați cu facerea recensământului populației școlare, au dreptul la diurnă față de Primăriile comunale respective? Da! Iată pentruce: a) Legea Administrativă din 14 Aug. 1938, la Cap. Cheltuieli ordinare obligatorii pentru comună, art. 176, prevede în mod obligatoriu cheltuieli de recensământ; ceiace înseamnă că și recensământul populației prev. de Legea Inv. Primar din 27 Maiu 1939 pentru copiii dela 5—21 ani, întră în acest capitol; b) ba mai mult, însuși legiuitorul școlar, pentru a înlătura orice echivoc sau greșită interpretare a noțiunii de recensământ școlar și deci a drepturilor ce izvorăsc pentru ce-i ce-l fac, vine și spune în art. 113 alin. ultim, că «membrii corpului didactic primar însărcinați cu facerea tablourilor de recensământ, vor primi o diurnă dela Primăria comunei respective.» Adresați-Vă primăriei com. respective, ca să vă plătească această diurnă din prevederile legale bugetare, dela acest capitol.

La caz de refuz, cereți o Deciziune scrisă, pe care veți

atăca-o la Curtea Administrativă, ca fiind dată cu violarea legii și exces de putere.

D. L. D.—Eriu-Sâncraiu. — Reintegrarea în învățământ a membrilor corpului didactic cari s'au retras sau au fost considerați demisionați de către Minister, poate avea loc, pentru motive binecuvântate :

În cauza Dv. conf. ord. Minist. Nr. 36725—1940, fiind vorba de demisionare forțată, puteți obține reintegrarea cu titlul și drepturile avute, în termen precluziv de 2 ani dela ieșirea din învățământ, — în urma avizului favorabil al Inspectoratului general primar din Ținut și al Consiliului Permanent — în care caz, veți fi chemată să vă alegeți post odată cu absolvenții cu diploma de capacitate ai școalelor normale, dar înaintea lor pe tablou, conf. art. 192 Leg. Inv. Prim. și Normal. În acest scop veți face o cerere Insp. Gen. primar al Ținutului, în care veți învoca toate scuzele unei erori grosiere de fapt; (considerații sanitare, concediul de 30 de zile aprobat de Rezidenție dela 30 Oct. la 30 Nov. 1939; prelungirea acestuia și faptul de a fi angajat și plătit în substituirea Dv. un suplinitor, etc. .).

Școala Primară Borza. — În cauza de Carte Funduară dela Tribunal, în contra Parohiei unite din Borza, Instanța de apel a admis recursul reclamantei, ordonând corectarea inscripțiunii din C. F. Nr. 69 a com. Borza, de pe numele «învățătorului gr. catolic», pe numele proprietarului de drept și de fapt, «Parohia română unită din com. Borza». Cum din actele dosarului rezultă necontestat că reclamanta este ade-vărata proprietară de fapt, cred, că și în drept, tot aceasta este competentă a fi recunoscută de Lege. Pentru care motive, cred că bine a procedat Tribunalul când a dat aceasta soluție, întrucât Legea organică a C. F. este destul de categorică când spune în art. 52 al. a) din Reg. Cărților Funduare, că: proprietarul imobilului trebuiește înscris în așa fel, încât să se înlătore orice îndoială asupra persoanei; iar un ordin al Minist. de Just. din 1886, că: rectificarea inscripțiunilor ne-reglementare, în special dacă proprietarul arătat în C. F. este necunoscut sau persoana nu este destul de bine determinată, are loc din oficiu. Ori în speță, nefiind bine determinată în

persoana învățătorului gr. catolic, Instanța trebuia să admită cererea Bisericii, care și-a dovedit titlul just. Dacă însă starea de fapt ar fi alta decât cea arătată de reclamantă, aveți calea revizuirii, întrucât sentința a rămas definitivă. Pe aceasta cale, veți putea cere Instanței de revizuire ca să desființeze sentința Tribunalului, pe baza aprecierii probațiunii ce veți propune, urmând ca în cadrul acestui nou proces, să se stabilească o altă stare de fapt, necunoscută de Instanța de Apel.

D. Iloșvai Ștefan inv. dir. în Crișeni. — Condițiunile de transmitere și de înstrăinare a proprietății agricole rurale provenite (prin reforma agrară) dela Stat și prin Stat. Dreptul de preemțiune al Statului și de preferință la cumpărare (față de streini) a vecinilor fondului ce se înstreinează.

Conform Legii pentru organizarea și încurajarea agriculturii din anul 1937, proprietatea agricolă rurală, dobândită pe baza legii de reformă agrară pentru Transilvania, va putea fi vândută sau donată numai cu respectarea următoarelor dispozițiuni :

1. Vânzarea sau donațiunea să fie autorizată prealabil de Min. Agr. și Dom. 2. Cămpărătorul să fie cetățean Român, trebuind să întrunească una din următoarele condițiuni :

a) Să fie trecut pe tabloul de împrumut, drept pe care-l va dovedi prin certificatul primăriei comunale și să nu-și fi pierdut acest drept ;

b) Să fie absolvent al Școalei de agricultură, silvicultură ori medicină veterinară ;

c) Să fie sătean cultivator de pământ, care să se identifice cu agricultura și să-și cultive singur pământul, sau asimilații acestuia : preotul și învățătorul, domiciliați în comunele rurale ; micii meseriași și muncitorii manuali ; dobânditorul să nu stăpânească la data cumpărării mai mult de 50 ha. pământ cultivabil de familie ;

d) Să nu-și fi exercitat Statul, — prin Min. de Agr. și Domenii — dreptul său de preemțiune în termen de 60 de zile dela notificarea ce-i va fi adresată de către cel ce vrea să vândă sau să doneze ;

e) Imobilul rural ce se vinde sau donează, să fie com-

plet achitat la Stat sau Casa Rurală, iar vânzătorul să fi fost pus definitiv în posesiune. Acestea trebuiesc dovedite prin titlul de împrumut sau prin certificatul percepției sau a Primăriei respective ori al Casei Rurale.

Toată aceasta procedură este gratuită.

Transmisiunile pe cale de succesiune, pe cale de donațiune între moștenitori și pe cale de înzestrare prin acte dotale, sunt admise pe lângă condițiunea ca beneficiarul să fie cetățean Român. Aceste înstrăinări sunt valabile numai dacă vor fi întabulate în Cartea Funduară cu mențiunea că suprafața respectivă este proprietate agricolă rurală.

În contra întabulării la C. F. se poate face contestație în termen de 15 zile dela data notațiunii. În contra cărții de judecată, se poate face apel în 15 zile libere dela pronunțare, iar în contra sentinței, se poate face recurs, în termen de 5 zile dela pronunțarea Instanței de apel. Toată procedura e urgentă și gratuită.

În caz de vânzare a proprietății agricole la preț și în condițiuni egale, oricare dintre vecinii acestor proprietăți are drept de întâietate la cumpărare, alegerea între vecini urmând a o avea proprietarul terenului ce se înstreinează. În acest scop, vânzătorul este obligat să anunțe pe vecin prin mijlocul primăriei locale.

Deci în cazul din speță, Dv. aveți întâietate la cumpărarea imobilelor dela dl M. D. față de cumpărătorul strein din Fetindia.

D. Onac D.—Cămin. — Împrumutarea Școlii cu lotul agrar de 16 jugh. pt. demonstrațiuni de cultură agricolă, prevăzute de dispozițiunile art. 92 pct. 12 comb. cu art. 6 lit. a) pct. 4 din Legea pt. Reforma Agrară din Transilvania publ. în Mon. Of. 93 din 30 Iulie 1921 și grădina școlară de cc. 5 jugh. cad., înființate în scop didactic și educativ, conf. art. 6 lit. a) pct. 5 aceeași Lege, — iar în caz de rezerve de Stat mai mari, prin complectarea acestor terenuri cu lotul de 5 jugh. cad. pentru economia model, conf. art. 97 din aceeași Lege.

La întrebarea, ce formalități trebuiesc îndeplinite, pentru a obține Școala Dv. un câmp de experiențe, Vă răspund următoarele :

Dacă Școala Dv. n'a fost împroprietărită la timp și în hotarul comunei se găsește rezervă de Stat, veți pune în mișcare procedura reformei agrare!...

La caz contrar, Școala Nr. 2 și eventual 3, se vor împărtași egal și în comun, din beneficiile primite prin reforma agrară de către Școala Nr. 1.

Dacă însă lotul primit nu este suficient și în hotarul comunei nu sunt alte rezerve de Stat — cum cred că este în cazul Dv., întrucât îmi amintiți de pășunea comunală, care este proprietatea comunei politice,

cred de necesar să Vă conformați dispoz. Legii pentru organizarea și încurajarea agriculturii, ale cărei principii de înstreinare prin vânzări sau donații a pământului obținut prin ref. agrară, le-am anunțat mai sus (în răspunsul dat dlui Iloșvai St. de sub pct. 7).

În cazul dat, bineînțeles, fiind vorba de pășune comunală, va trebui să vă conformați Leg. pentru organizarea, administrarea și exploatarea pășunilor, publ. în Mon. Of. Nr. 90 din 25 Aprilie 1928, care în art. 8 și Regulam. său (art. 16), prevede sub sancțiunea nulității că, deși nici o porțiune din pășunea comunală nu se poate înstreina, nici nu i-se poate schimba destinația,

totuși, consiliul comunal (azi primarul și notarul), va putea, însă cu îndeplinirea formelor prev. de Legea adm. (la Cap. II. Secț. VI.) și cu aprobarea Min. de Agr. și Dom., să cedeze, să schimbe sau să afecteze porțiuni de pășune numai pentru necesități absolute, de interes public local (în cazul Dv., pentru a da Școalei un câmp de experiență, iar copiilor, primele deprinderi și cunoștințe practice agricole, conf. art. 41 din Legea înv. prim.), sau pentru interese generale și superioare, ce se vor aprecia de Min. Agr. și Dom. în urma avizului favorabil al Comisiunii speciale a pășunilor.

Atât Vă pot comunica deocamdată.

Dr. Ionel Ciobanu.

G. C. Nicolescu: Ideologia literară poporanistă. Contribuțiunea lui Garabet Ibrăileanu și bibliografia problemei.

Spiritul de sinteză, pe care și le-a însușit Cultura românească, după un anumit grad de maturizare, cere precise puneri la punct, precise delimitări și jalonări a diferitelor grupări de activitate spirituală. Acest lucru, pentruca spiritul culturii românești să-și cunoască diferitele planuri de oglindire a creației diverse și pentruca, din contemplarea acestora, să poată purcede la alcătuirea altor noi construcții, solid bazate pe un trecut mereu prezent.

Este adevărat că diferitele curente politice, literare, filosofice, economice etc. nu reprezintă, singular luate, adevărul integral, toate fiind numai o culoare din spectrul culturii generale (este, dealtfel, o unilateralitate exclusivistă, când se judecă un curent oarecare ca cea mai înaltă construcție spirituală sau ca cea mai adevărată manifestare a unor forțe creatoare); studiindu-le însă, dintr'un punct de vedere mai general, dintr'o perspectivă arhimedică, toate se inserează în totul bine hotărnicit, care formează activitatea spirituală a unui popor.

Mai e ceva: studiind obiectiv aceste curente, aceste *isme*, dobândești un oarecare spirit de înțelegere, de toleranță, de judecată largă, lipsită de patimă și exclusivisme, toate absolut necesare pentru a te orienta în diversitatea producțiilor spirituale.

Păcatul stă în faptul că înșiși autorii acestor monografii ale diferitelor curente, lucrează sub nimbul unui exclusivism absolutistic, respingător. Cu toții au acru că studiază un ceva unic, divin, înafară de contingențele omenești, deasupra tuturor relativităților vieții.

Dânșii nu voesc, cu nici un chip, introducerea curentului sau a punctului de vedere personal într'un sector al culturii, alături cu alte curente, cu alte puncte de vedere, cu alte adevăruri; ei doresc să epuizeze, acoperind, întreaga suprafață a producției spirituale. Rămâne, desigur, în sarcina cititorului să ierarhizeze toate aceste frământări trăite și studiate de oameni competenți; dacă n'aduce autorul punctul de vedere relativist,

să-l aducă cititorul. Acesta este, în ultimă analiză, acela care aşează totul în rafturile vieţii sale spirituale.

Dintre curentele literare — pentru că numai despre ele este vorba aici, în curentele pedagogice lucrurile stau la fel — cari au divizat rodnic creaţia românească contemporană : sămănătorismul, poporanismul, estetismul, simbolismul, tradiţionalismul, modernismul, gândirismul, dadaismul, suprarealismul etc. etc., după cunoştinţa noastră numai două au fost studiate în monografiile întinse : poporanismul şi gândirismul. Restul sunt prezentate în scurte articole, eseuri, prin diferite publicaţii. Cultura noastră n'are decât de pierdut din aceasta lipsă a monografiilor asupra unor curente dispărute celo mai multe sau prefăcute, vărsate, în largul ocean al culturii româneşti, Scriitorii nu se pot plânge de lipsa perspectivei sau a izvoarelor, nici de valoarea unei lucrări care ar trata monografie o astfel de fâşie din planul culturii noastre.

Lucrarea, de care vorbim, s'a publicat în Institutul de Istorie literară şi folklor de sub direcţia d. D. Caracostea, în 1937. O amintesc acum pentru a o aşeza alături de proaspăta monografie: Gândirismul.

Definiţia poporanismului, după autor : „El se caracterizează, (...), prin conştiinţa păturilor superioare de valoarea clasei ţărăneşti şi a nedreptăţii ce o suferea aceasta clasă precum şi prin atitudinea de luptă, concepută ca o *datorie* firească, pentru ridicarea ei socială şi culturală (pag. 140). Fundamentele sociale ale poporanismului : un ţăran mic proprietar, cultivat şi cu drepturi politice, cooperatie, industrie, obligaţia clasei de sus de a se aşeza în slujba ţărănimii. În literatură : Cultură străină asimilată, specific naţional în manifestările de artă şi o literatură care să prezinte pe ţăran într'o lumină simpatcă. Artă tendenţioasă, deci.

După E. Lovinescu : curent reacţionar, specific cu orice preţ, ideologie absolutistă care a înăbuşit orice libertate a scrisului. (În Ist. lit. rom. contemp.)

În general, noţiunea se despică în două : *poporanismul social*, socialist, care a fost o firească urmare a vechiului interes faţă de clasa ţărănească şi care — coroborat cu alte revendicări, din alte tabere — a produs schimbări fundamentale în organizaţia de stat românească şi *poporanismul literar*, care a produs o

mişcare ideologic-critică prin C. Stere, întemeietorul, G. Ibrăileanu, pionierul, H. Sanielevici, dezertorul, Isabela Sadoveanu, Octav Botez. M. Ralea etc., iar în literatura propriu zisă pe nimeni, pentru că acest sector având similitudini în foarte multe părți cu *Sămănătorul*, acesta a grupat scriitorii înrudiți, dându-le coloratura de scriitori ai clasei țărănești.

Autorul, în studiul de aproape două sute pagini, găsește firul evolutiv al acestui curent în așa zisul *prepoporanism*, împărțit în patru faze: *faza de luminare* (1780—1810) („început de conștiință a diferenței dintre sat și oraș“); *faza de tranziție* (1812—1845) („tendința de a lumina țăranimea prin sfaturi practice“); *faza național-socială* (1845—1877) („primirea preocupărilor de liberare și reformă socială, cu un clar caracter național“); *faza socialismului* (1877—1894) pătrunderea socialismului marxist din Rusia la noi, un socialism adaptat sui generis, cu celebre polemici între D. Gherea și Maioreșcu.

Organele de difuzare ale noului curent au fost: *Evenimentul literar* (1893—1894) în care publică C. Stere, tatăl curentului, manifestul-program al noii școli social-literare; *Curentul nou* (1905) sub direcția lui H. Sanielevici, publicație de polemică împotriva sămănătorismului prin director, prin G. Ibrăileanu; acum se pun bazele unui poporanism estetic opus sămănătorismului; *Viața românească* (1906) tribuna de dezvoltare și precizare a curentului, publicație care trăește și azi cu aceeași notă de demofilism. Aci au colaborat cei mai mari scriitori ai țării noastre fără ca prin aceasta să poată fi etichetați ca poporaniști: revista n'a impus nici un program altora, a formulat unul fără a impune; tot aici s'au desbătut toate chestiunile de estetică literară, socială, poporanistă, termenii de „artă pentru artă“, „artă cu tendință“ și alte noțiuni, din clarificarea cărora s'au precizat atitudini, direcții de gândire și sensuri de creație culturală.

În cap. *Reacțiunile-Discursul de recepție al lui D. Zamfirescu* se analizează celebrul atac al aristocraticului scriitor împotriva poporanismului. Se trec în revistă polemicile pe aceasta chestiune; totul denotă că atunci, un subiect de natura aceasta, suscita un interes cu sunet mai mare decât azi un caz similar. Să fi fost epoca fundamentărilor?

Cu *Sămănătorul*, Poporanismul s'a luptat neconținut, des-

părțindu-i aproape totul: „poporanismul a fost un curent social, cu expresia literară doar ca un mijloc, slujind în ultimă instanță doar politicului, (...) pe când sămănătorii reprezentau un program de realizări nu atât practice, ci sufletești care nu se referea numai la țărănime“. Sămănătorii evocau: viața etică și plină de poezie a satului, tradițiile, trecutul istoric, frumusețea naturii românești, reducerea influențelor streine. Din aceste alăturări se poate vedea deosebirea nu atât de secțiune verticală, cât de prelungire a preocupărilor. Dacă sămănătorismul ar fi introdus în estetica literară puțin realism, puțină șlefuire, puțină secare a filonului de idilă falsă, ieftină, dacă poporanismul ar fi militat o literatură veridică, altoită pe țărănime, s'ar fi născut un curent de adevărată și îndelungată creație. Așa, amândouă au păcătuit mai întâi de unilateralitate, mai apoi de insuficiență a principiilor estetice.

Ibrăileanu, mai maleabil, mai relativist, recunoaște singur neviabilitatea poporanismului și-i notează sfârșitul. Acesta, desigur, s'a topit în masa de autohtonism, de specific, care bătuc în zilele noastre. Lui S. Mehedintzi, întârziatul poporanist autohton, îi închină autorul un capitol al cărții. Gândirea acestui filosof al muncii, o cunoaștem din diferitele volume vopsite în aceeași culoare de concepție. *Concluziile*, în românește și franțuzește, limpezesc apele atât de întortochiate, atât de puțin limpezi ale unei asemenea cărți.

Bibliografia chestiunii: model de informație și cercetare: bibliografia operelor lui Ibrăileanu, la fel.

Am notat numai în mare câteva date generale din cartea d. G. C. Nicolescu; ea este însă plină, până la saturație, de lucruri foarte interesante și foarte necesare pentru cine vrea să cunoască pe deantregul acest curent generos din secolul trecut. În revista noastră nu ne putem opri asupra unor puncte pe cari le-am putea supune unei oarecari critici, pentru a fi în concordanță cu principiul relativității și în materie literară, pe care l-am fixat liminar. Ne mulțumim cu simple sugestii, trimițând cititorii la izvorul cărții, pentru a se confrunta cu paginile ei.

Gh. Vrabie: Gândirismul. Istoric. Doctrină. Realizări.

Al doilea filon de aur masiv din muntele de strălucire al culturii noastre — gândirismul — este studiat amplu, cu mult en-

tuziasm, cu mult lirism, mărturisit chiar — de d. Gh. Vrabie. Acest studiu, apărut proaspăt, prezintă rev. *Gândirea* și fenomenul literar care dăinuiește și azi, formând unul din aspectele culturii românești: *gândirismul*, dar nu singurul.

Gândirismul este o urmare firească a sămănătorismului, amplificat cu ortodoxismul pentru a fi mai rotungit în conținut. Reprezintă, în cultura românească, unul din picioarele troiedului pe care-și fundamentează, schematic, stabilitatea, cultura noastră: tradiționalismul, autohtonismul, gândirismul la extrema dreaptă, modernismul generos, înțelegător, la stânga și cultura fără program, gratuită, eclectică, fundamentală, la centru.

Fundamentele gândirismului: duh românesc, autohtonism viu, mit folcloric, mitul sângelui, tradiționalism autohton, ortodoxism, spiritualism, etnicism, naționalism, etnocratism în politică toate formulate de Nichifor Crainic și Lucian Blaga.

Din citirea acestor termeni numai, îți dai seama de afinitatea lor față de critica unei foarte mari părți din oamenii de cultură de la noi și de insuficiența lor de a epuiza întregul fenomen al culturii românești.

Adeptii modernismului aduc învinuirea gândirismului în sensul că acesta este unilateral în planul de inspirație, în punctul de vedere din care privește creația artistică, pe urmă că nu lasă libertate absolută scriitorului în creația sa, ci-l silește, programatic, să lucreze numai într'o anumită „*matcă*“; că, în fine, fiind un curent reacționar, de categoric autohtonism, bazat, din forță majoră, numai pe viața țaranului înapoiat, fără o cultură cu multe posibilități proteice, nu poate da naștere la o cultură adevărată, burgheză, în sens apusean. Modernismul arată o singură cale pentru drumul culturii românești: prin autohtonismul greșit cu formele de cultură străină, prin libertatea absolută a planurilor de creație, a punctelor de vedere avute, prin respectarea geniului să se desfășoare conform legilor sale interne împotriva tuturor programelor de dirijare, spre adevărata cultură românească.

Desigur, problemele referitoare la aceasta chestiune sunt foarte numeroase, pentru că este vorba de găsirea unei căi sigure pentru dezvoltarea, în optime condițiuni, a spiritului nostru. Ele încă nu s'au deslegat; ele încă se desfășoară într'un paralelism mai mult sau mai puțin perfect. Singur timpul, cu perspectiva lui, va hotărî ierarchia și valoarea acestor probleme.

Principala chestiune în creația culturală, după modesta noastră părere, nu este programul sau ideologia, sau secțiunile arbitrare de exclusivistă valoare, ci talentul și geniul scriitorului. Acesta, dacă-și respectă forța demiurgică, va crea după cum îl îndeamnă demonul său.

Uitam, intelectualii ziși dela „centrul simetriei culturii“, prin definiție neținând seamă de nici un program, de nici o grupare, de nici o tabără ideologică, lucrează jertfînd unui singur zeu: arta lor, frumosul lor. Prin acest fapt, critica făcută tuturor *ismelor* se sublimează în creație, în muncă.

Câteva secțiuni din carte: I. *Aspecte românești postbelice*: *aspect social*: unirea, încheierea într'un tot a vieții țărănești, diverse; *aspect cultural*: necesitatea de a îngloba într'un același ritm de cultură tradițională românească, tendințele sufletești ale noilor grupuri etnice cari formează România; *aspectul literar*: confuzia și anarhizarea spiritului literar, diferiteleisme. II. a) *Gândirismul*, fondarea, conducerea și înjghebarea grupării: Cluj, Maiu 1921 director Cezar Petrescu și I. Cucu. b) *Ideologie literară*: le-am amintit fundamentele, plus: un sens teologic al frumosului, formulat de Nichifor Crainic.

Urmează *Realizări literare*: prefacerea în fruct a tuturor considerațiilor teoretice. Se constată aportul gândirismului în noua poezie română în patru puncte. 1) Un sentiment al naturii și al mitului etnic sau al sângelui; 2) mitul folcloric; 3) ortodoxismul; 4) gândirismul — sinteză dintre tradiție și modern.

La No. 1 avem pe: Radu Gyr, D. Ciurezu, N. Crainic, V. Voiculescu, Adrian Maniu, Lucian Blaga, I. Pillat, Aron Cotruș, G. Gregorian etc.; la No. 2 se studiază diferitele motive folclorice în linia gândiristă; la No. 3 se trece în revistă ortodoxismul — originalitatea gândirismului — din poezia gândiristă la Crainic, Voiculescu, Lucian Blaga, Adrian Maniu, G. Lesnea etc.. În toate cazurile se analizează și se scot concluziile necesare din toate piesele caracteristice; în *ortodoxismul liricei gândiriste* se stabilește existența unui bipolarism în creație: pământul țării — fundamentul material, uman, — și cerul românesc — boltă stelară, de ingeri și duhuri.

Proza literară gândiristă: Cezar Petrescu, (n'a perzistat n. r.) Gib. I. Mihăescu, Matei I. Caragiale. N. M. Condiescu. E. Bucuța, V. Papilian et.; *Proza dramatică*: mitul folcloric și mitul

sângelui: Blaga, A. Maniu. V. Papilian etc.; *Critica literară, eseul, filosofia*: în *critica literară* gândirismul nu ne-a dat încă un om de incontestabilă valoare și de înălțime de amvon: Al. Bădăuță, C. D. Ionescu și cel mai însemnat Ovidiu Papadima; *Eseul*: Crainic, I. Pillat, R. Dragea, T. Vlădescu, Dan Botta, P. M. Vizirescu, V. Munteanu; *Eseul filosofic*: câteva minți foarte ascuțite: T. Vianu, V. Băncilă, E. Cioran; *Filosofia*: Lucian Blaga. În *Repercusiuni* se arată gândirismul în *Plastică*: Francisc Șirato, Demian, ilustratorul cu ingeri, țărani și țărance: scene de viziune folclorico — religioasă în rev. *Gândirea*, permanent; *Muzica*: cronicile lui G. Breazul; *Ziaristica*: Cuvântul, Calendarul, Buna-Vestire, Sfarmă Piatră — publicații de cele mai multe ori prea colțuroase, prea pătimase, prea lipsite de duhul blândeții ortodoxe; *Politica*: statul etnocrat, corporatist al lui Crainic.

Impresia generală asupra cărții: bine scrisă, cu patimă chiar, cu prea mult prozelitism retrospectiv, cu prea puțină *viziune* relativistă. Pentru o scriere dogmatică, demonstrativă, apologetică, este singurul scris bun de altfel.

Repet: din parcurgerea ei cu interes, vezi svârcolirea atâtor „oameni de bunăvoință“ pentru a găsi adevărata *formă și matcă*, pe care să se scurgă fluviul culturii românești.

Gh. C.-P.

VITRINA REVISTELOR

Reviste primite la Redacție:

— *Agru*, organul Asociației Generale a Românilor Uniți, Cluj, Anul XI, Nr. 4, Aprilie 1940.

— *Duh Nou*, revista Asociației Inv. din jud. Tutova, Bârlad, Anul V, Nr. 1—2, Ianuarie—Februarie 1940.

— *Foiaia Invățătorului*, organul Asoc. Inv. din orașul și județul Brăila, Anul XIII, Nr. 1—2, 3—4, Ianuarie—Februarie, Martie—Aprilie 1940.

— *Ghiocei*, revistă lunară a copiilor, Focșani, Anul VIII, Nr. 1—3, Ianuarie—Martie 1940.

— *Invățământul Primar*, revistă pedagogică, culturală și socială a Asoc. Inv. din jud. Făgăraș, Anul XVII, Nr. 4, Apr. 1940.

— *Ogorul Școlii*, revista înv. din jud. Turda, Anul VI, Nr. 7, Martie 1940.

— *Revista Generală a Invățământului*, București, Anul XXVIII, Nr. 1—2, Ianuarie—Februarie și Nr. 3—4, Martie—Aprilie 1940.

— *Revista Școlii*, organul Asoc. Inv. din jud. Botoșani, Anul XVII, Nr. 3—4, Martie—Aprilie 1940.

— *Revista Asoc. Inv.* din orașul și jud. Bălți, Anul XIII, Nr. 1—3, Ianuarie—Martie 1940.

— *Școala Albei*, revistă pedagogică, culturală și socială a Asoc. Inv. din jud. Alba, Alba-Iulia, Anul VII, Nr. 3, Martie și Nr. 4, Aprilie 1940.

— *Școala Sătmăreană*, revista înv. din jud. Satu-Mare, Anul XVII, Nr. 4—5, Aprilie—Mai 1940.

— *Solidaritatea*, organul Asoc. Inv. din jud. Soroca, Anul XVIII, Nr. 3—4, Martie—Aprilie 1940.

— *Tinerimea Română*, revista Societății Științifico-literară, București, Anul LVIII, Nr. 7.

— *Țara lui Litovoi*, revista înv. Gorjene, Târgu-Jiu, Anul XI, Nr. 1—3, Ianuarie—Martie 1940.

— *Drapelul Nostru*, organul mutilaților din război și foștilor combatanți, București, Anul VII, Nr. 79, Aprilie 1940.

— *Voința Școlii*, foaia învățătorilor din Bucovina, Cernăuți, Anul XVIII, Nr. 9—11, 28 Aprilie 1940.

— *Moldova*, ziar cultural și informativ, Bacău, Anul IV, Aprilie 1940.

— *Cuvânt Moldovenesc*, foaie săptămânală pentru norod, Chișinău, Anul XXVII, Nr. 6, Martie 1940. (s. o)

În urma rândurilor publicate în revista „Școala Noastră” Nr. 8, la rubrica *Cărți—Reviste*, despre revista Asociației Inv. din România *Școala și Viața*, am primit unele informațiuni dela centru, cari modifică o parte din părerile noastre în această privință. Pentru a învedera adevărul și a arăta pe adevărații vinovați — singurul scop și al vechiului articol și al acestuia — facem loc cu toată plăcerea acestor rectificări și puneri la punct.

a) Conducerea revistei are tot interesul ca organul de publicitate pe care-l editează să fie la înălțimea numărului și im-

portanței tagmei a cărei viață o prezintă și căreia se adresează;

b) editarea în condițiile dorite de conducere necesită cheltuieli enorme, cu mult mai ridicate azi, având în vedere urcarea prețurilor la toate articolele necesare tipăririi;

c) din cei 23.000 abonați pe cari îi are revista, nu-și plătesc abonamentul regulat nici jumătate;

d) asociațiile județene nu voesc să încaseze abonamentele dela învățători, numai cele curente, dar nici acele de pe anii trecuți; aceste Asociații nu fac nici cea mai slabă propagandă pentru răspândirea *singurei și absolut indispensabilei reviste a asociației învățătorilor*.

Pentru asigurarea unei apariții regulate a revistei *Școala și Viața*, Asociațiile județene trebuie să depună cu mult mai mare stăruință pentru încasarea la zi a abonamentelor, pentru răspândirea revistei și pentru trimiterea abonamentelor la sediul revistei. Nu se poate admite ca o mulțime de Asociații județene să nu dea nici cel mai mic concurs pentru încasarea unor abonamente — singular luate — foarte modeste.

Dacă ne-am ocupat în articolul în chestiune și în prezentul de revista *Școala și Viața* înseamnă că-i simțim absoluta necesitate și că-i dorim, dintr'o neostoită tânjire după perfecțiune, desfășurarea unei munci rodnice pe un plan foarte ridicat.

Având în vedere că scrisul nostru a avut un oarecare răsunet în sânul revistei *Școala și Viața* și va trebui să aibă și la cititorii ei, pentrucă este vorba despre viața sau moartea unei prelungiri spirituale a activității învățătoresți — socotim rostul rândurilor noastre pe deplin justificat.

BULETINUL CĂRȚII

1. **D. Caracostea** : Semnificația lui Titu Maiorescu, 36 pag. Lei 40.

2. **Șerban Cioculescu** : Viața lui I. L. Caragiale, 427 pag. (cea mai bună carte asupra povestitorului moldovean.)

4. **S. Mehedinți** : Trilogii : Știința, școala, viața.

4. **Constant. Răutu** : I. C. Brătianu, omul, timpurile, opera, 252 pag. Lei 100.

5. **Peter Fleming** : O călătorie de la Peking la Cașmir, 414 pag. Lei 60.

6. **Sainte-Beuve** ; Pagini de critică-traduse de P. Constantinescu, 460 pag. 140.

7. **Matei S. Peucescu** : Impăratul Marcu Aureliu filosoful, 256 pag. Lei 90.

8. **Jacques Bainville** : Ist. Franței, 2 vol. 619 pag. Lei 125.

9. **E. M. Brândză** : Pedagogia școlară, 162 pag. Lei 100.

10. **C. Manolache** : Târgul mausului (roman), 304 pag. Lei 80.

11. **M. Sebastian** : Accidentul (roman), 336 pag. Lei 80.

12. **A. J. Cronin** : Gran Canaria (roman) 416 pag. Lei 110.

13. **Sinclair Lewis** : Dodsworth (roman), 636 pag. Lei 150.

14. **Sinclair Lewis** : Strada mare (roman), 2 vol. Lei 180.

15. **Upton Sinclair** : Mi se spune dulgherul, 325 pag. Lei 90.

16. **Hiat-Vervill** : Inchiziția, 288 pag. Lei 80.

17. **A. S. Goia** : Răbojul cu comori, vol. II. 332 pag. (Pentru educatori și străjeri). University Library Cluj

18. **D. Mereanu** : Viața de străjerie, 124 pag. Lei 30.

— **Festival străjeresc.** În ziua de 25 Mai 1940, cu ocaziunea adunării generale a Asoc. Inv. din jud. Sălaj, Cohorta Străjerilor din Zălau va da un festival străjeresc, cu începere dela ora 6 p. m. în sala „Cinema Carol“ cu următorul:

Program :

1. Ceremonialul de deschidere.
2. Cuvântare ocazională.
3. Hora Severinului, cor.
4. Aspecte din viața stăjerească. Scenetă (2 părți).
5. Legenda Mănăstirii „Curtea de Argeș“. Tabloul.
6. Ceremonialul de încheiere.
7. Seara, la ora 9, serată dansantă.

— **Participarea d. Președinte al Asociației învățătorilor din România, Teodor Iacobescu, la Adunarea generală a Asociației învățătorilor secția Sălaj din ziua de 25 Mai a. c.**

Suntem informați, din sursă absolut sigură, că la adunarea generală a învățătorilor secția Sălaj, care va avea loc în ziua de 25 Mai a. c., va participa și d. T. Iacobescu, Președintele Asociației învățătorilor din România. Acest fapt constituie o cinste pentru secția noastră: dovadă sigură că se apreciază integral munca depusă de învățătorii din aceasta parte a țării.

Față de cinstea care ni se face, avem o obligație: Adunarea din 25 l. c. să fie, spre deosebire de celelalte, un exemplu de solidaritate profesională, o pildă de strângere a rândurilor în jurul conducătorilor noștri, o entuziastă manifestație pentru persoana președintelui asociației generale d. T. Iacobescu. Numai prin participarea unanimă la adunarea din 25 l. c. vom dovedi, în primul rând reprezentantului învățătorimii, mai apoi tuturor celorlalți, că suntem o tagmă care ne cunoaștem valoarea și drumul de urmat.

Anul acesta să fie un început fericit pentru altfel de adunări decât în trecut.

— **Conducătoarele dela grădinile de copii,** sunt rugate insistent să binevoiască a se interesa de unul din cele mai arzătoare deziderate: pagina grădinii de copii. Nu se poate admite ca dintre atâtea conducătoare numai una singură să susțină o pagină, față de existența căreia au toate aceleași obligații.

Prin aceasta lipsă de interes, se dă o notă slabă unor elemente, cari, în munca lor profesională, s'au dovedit a fi la înălțimea cerințelor. Inșă susținerea **Pagini grădinii de copii** face parte din asamblul activității pe care trebuie s'o depună o conducătoare, și, deci, activitatea desfășurată pe planul ei, este o firească și obligatorie prelungire a muncii depusă de ea.

— **Ședința organelor de control:** În 3 l. ert. s'a ținut în Zălau, la Inspectoratul școlar, ședința lunară a organelor de control. S'a discutat asupra mai multor probleme de actualitate, în special utilizările de învățători în locul inv. concentrați, ca învățământul să nu sufere.

— **Membrii corp. did. nu pot ocupa două funcțiuni:** Ministerul Educației Naționale a dat următoarea decizie cu privire la membrii corp. did. care dețin două funcțiuni: „Toți învățătorii și profesorii cari ocupă, cu nesocotirea legilor, funcțiuni administrative în alte ministere, menținându-și și cat' dra în același timp, sunt invitați să opteze imediat pentru una din cele două funcțiuni, întrucât nu și pot face datoria cumsecade în acest mod.

— **Nou Consilier regal:** D. Ioan Mihalache a fost numit Consilier regal. Numirea Dsale aduce o nouă satisfacție în lumea învățătoarească și în masa țărănească.

— **Bugetul Ministerului Școlilor:** Bugetul M. E. N. pe anul bugetar 1940-41 e fixat la suma de 6.000.481.800 lei adeca șase miliarde patru sute optzeci și una mii opt sute lei. Astfel toate sporurile au fost trecute în buget.

— **Vinderea fierului vechiu:** Prin înaltul decret lege Nr. 371 publicat în Monitorul Of. Nr. 31 din 5 Februarie a. c. ministerul înzestrării armatei a autorizat autoritățile publice, ca să vândă prin bună învoială fierul vechiu ce au Uzinelor de fier și Domeniilor din Reșița. Vânzarea se va face prin încheierea

unui proces-verbal în trei exemplare, câte unul pentru fiecare parte, iar unul pentru direcțiunea industriei de război din min. înzestrării armatei.

— **Armonizarea salariilor:** În urma legii armonizării salariilor, în viitor plata gradațiilor corp. did. nu se va mai trata separat, întrucât ele fac parte integrantă din salariu. Toate gradațiile trecute în bugetul anului acestuia se vor achita cu luna Iunie.

Prin legea armonizării salariilor se va stabili o mai logică ierarhie și o mai justă retribuție funcționarilor. Se va aduce și o simțitoare ameliorare materială întregului corp funcționarilor.

TRANSFERĂRI

În posturile publicate vacante la școlile primare rurale: Moț Pavel dela Remeția-Maramureș la Brebi, vechimea în serv.; Varga Victor dela Săpânța-Maramureș la Chechiș, vechimea în serv.; Petrescu Ioan dela Cheniz-Sălaj la Chelinta, vechimea în serv.; Moldoveanu Petre dela Amați-Satu Mare la Ciumești, vechimea în serv.; Diaconescu Angela dela Trip Băi-Satu Mare la Cosniciul de sus, vechimea în serv.; Vașvari Gheorghe dela Sânicolaul de Munte (Maramureș), la Cean, vechimea în serv.; Ardeleanu Gh. Ioan dela Corni—Sălaj la Dobra, vechimea în serv.; Rizoiu Constantin dela Horoatul Crasnei-Sălaj la Doh, vechimea în serv.; Băjan Ioan dela Serbicieni-Hotin la Gârceiu, vechimea în serv.; Băleanu Gheorghe dela Fornoziu-Satu Mare la Lucăceni vechimea în serv.; Onac Dumitru dela Cămin-Sălaj la Moara Banfi, păr. bătrâni în loc; Farcu Leontin dela Becheni-Sălaj la Valea lui Mihai, vechimea în serv.; Țigăreanu Constantin dela Sărăuad-Cătun (Sălaj la Vălcăul de jos, vechimea în serviciu.

La grădinele de copii mici rurale: Cristea Irină dela Capnic-Satu Mare la Acăș, vechimea în serviciu.

Posturile devenite vacante la școlile primare, urbane: Ardeleanu V. Iosif, dela Petrești-Sălaj la Caroi nr. 2, vechimea în serviciu.

La școlile primare rurale: Terheș Emilia dela Gârdan-Sălaj la Asuajul de jos, soț. inv. în loc.; Negrescu Petre dela Rodina-Sălaj la Bădăcin, vechimea în serv.; Bârlea Maria dela Târșolt-Satu-Mare la Bârsăul de sus, soț preot în loc.; Mu-

reșanu T. Gheorghe dela Bedeciu-Cluj la Cizer, vechimea în serv.; Ilescu Maria dela Bălan-Sălaj la Chendrea, vechimea în serv.; Cuibuș Gavrilă dela Nușfalău-Sălaj la Cheniz, păr. bătrâni în loc.; Pop Florica dela Bârsăul de sus-Sălaj la Gărdani, soț inv. în loc.; Blaga Alexandru dela Cizer-Sălaj la Horoatul-Crasnei, vechimea în serv.; Magda Gheorghe dela Ciocaiia-Bihor la Nușfalău, vechimea în serv.; Buzatu Elena dela Ilișua-Sălaj la Preuteasa, soț inv. în loc.; Ardeleanu Iosif dela Brebi-Sălaj la Sanislău vechimea în serv.; Biro Eugeniu dela Comălușa Șirlău-Satu Mare la Vălcăul de sus, vechimea în serviciu; Daia Gh. Florea dela Borș-Maramureș la Zalnoc, vechimea în serviciu.

La grădinele de copii mici rurale: Măceanu Victoria dela Halmeu-Satu Mare la Tășnad nr. 2. vechimea în serv.

— **Rectificare:** Margareta Coandă a colectat pentru armată: nu patru pachete de țigări, ci 500 buc. țigări.

Pentru conducătoarele grădinilor de copii din județul Sălaj: Deoarece nici până în ziua de azi învățătoarele-conducătoare din acest județ nu s'au conformat hotărârilor și ordinelor primite în ședința din 6 Aprilie a. c., sunt rugate, ca în conformitate cu ordinul de urgență Nr. 82—1940 al Dnei Inspectoare, să trimită de urgență următoarele:

1. Măsurătoarele antropometrice,
2. Testele, aplicate la 5 copii (cu câtul intelectual calculat).
3. Fotografii din viața zilnică a școlai.
4. Istoricul grădinei de copii, documentat.

Doamnei Președintă la Jibou, se vor trimite neîntârziat plicurile și cotizația cerută, precum și colectele pe cari fiecare școală le-a făcut pentru înzestrarea Armatei.

Buletinul Inspectoratului Școlar al Jud. Sălaj

Circularele se vor înregistra imediat, comunica tuturor membrilor corpului didactic și executa întocmai

No. 3689—1940. Examenle elevilor dela școlile minoritare. Tuturor școlilor conf. minoritare din jud. Sălaj. Având în vedere art. 51 din Legea învățământului particular, invităm direcțiunile acestor școli, să se conformeze întocmai acestui art. Școlile minoritare cari funcționează fără drept de publicitate, vor înainta imediat și un tablou nominal al elevilor pe clase. Unele școli au înaintat numai raport, fără a se conforma întocmai art. suscitată.

No. 3385—1940. Fapte de merit. Comunicăm mai jos ordinul Prefecturii jud. Sălaj Nr. 3235—1940, pentru luare la cunoștință și conformare: Către Inspectoratul Școlar Zălau, Față de interesul tot mai sporit ce se acordă rubricii „Faptelor de merit“ publicată de secretariatul general al Frontului Renașterii Naționale și față de valoarea ei educativă, fiind totodată un stimulent pentru toți aceia cari știu să jertfească din prinusul avutului lor, vă repetăm rugămintea de a ne încunoștința de toate acestea acte vrednice de laudă, pentru a le aduce la cunoștința opiniei publice. Rămânem încredințați că apreciați această acțiune de educație cetățenească, care dă o deosebită prețuire celor cari înțeleg, așa de frumos, în aceste timpuri grele, — datoria de Român. Zălau, la 18 Aprilie 1940. Sănătate! p. Prefect, Dr. B. Socaciu. Șef de cabinet, V. Pustai.

No. 4586—1940. Distrugerea cuiburilor de cioară, Comunicăm ordinul Prefecturii jud. Sălaj No. 7487—1940, pentru luare la cunoștință și executare: Către Inspectoratul Școlar Zălau, Cu ocazia inspecțiilor din județ constatăm că cuiburile de ciori s'au înmulțit foarte multe. Vă rugăm binevoii a lua măsurile pentru distrugerea lor, în sensul ca să nu rămână aceasta priveliște sinistră și atât de păgubitoare. Sănătate! Zălau, la 19 Aprilie 1940. p. Prefect, Dr. B. Socaciu. Șeful Serv. Cancelariei, V. Pustai.

No. 3633—1940. **Contestațiile transferărilor.** Comunicăm pentru cei interesați ord. Insp. Școl. Ținutul Nr. 14022—1940, pentru luare la cunoștință și conformare: Către Inspectoratele Școlare Județene din Ținutul Someș, Vă invităm să aduceți la cunoștință celor interesați că transferările vor fi publicate până la data de 15 Mai 1940. Contestațiile se vor putea înainta direct Onor. Mirister până la data de 30 Mai 1940. Se atrage atențiunea celor interesați să nu înainteze contestațiile decât bazate pe motive absolut legale, sprijinite cu actele necesare. Sănătate! p. Inspector General, Indescifrabil. Șeful Secției, L. Hossu.

No. 3634—1940. **Respectarea legii de conservare a monumentelor istorice.** Comunicăm mai jos, pentru luare la cunoștință și conformare, ord. Insp. Școl. Ținutul Nr. 12984—1940. Către Inspectoratele Școlare Județene din Ținutul Someș, Ministerul, cu ordinul Nr. 54537—1940, dispune să puneți în vedere școlilor primare din județul Dv. să respecte legea de conservare și restaurare a monumentelor istorice, urmând ca orice abatere dela aceasta lege să fie adusă la cunoștința Comisiunii Monumentelor Istorice, din Ministerul Cultelor și Artelor. Contrariu se vor aplica dispozițiunile art. 5 din legea pentru conservarea și restaurarea monumentelor istorice, publicată în Monitorul Oficial, Nr. 82, din 29 Iulie 1919. Sănătate! p. Inspector General, D. Mărginoanu. Șeful Secției, L. Hossu.

Poșta Redacției

Pentru toți colaboratorii: Rugăm articole compuse cu mai multă îngrijire, scrise citet. Să se trimită în fiecare lună până la data de 10, pentru a nu întârzia cu apariția revistei. Numărul din Iunie va fi ultimul din acest an școlar. Rugăm articolele cât mai urgent.

